

Llengua i estil: llibre d'estil del Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona

Centre de Normalització
Lingüística de Barcelona.
Barcelona: Col·legi d'Enginyers
Tècnics Industrials de
Barcelona, 2001. 321 p.; 30 cm

Autor

Lluís M. J. de Cisneros Pañella
Doctor enginyer industrial

Llengua i estil és un manual ben ordenat i amb un disseny de pàgina que fa la consulta còmoda. Gairebé diríem que, un cop localitzada la matèria que es busca i resolt el dubte puntual, costa d'abandonar-ne l'exploració, i no tan sols per la curiositat que desporten aquest tipus de compendis, sinó perquè ens hi trobem bé, entre les seves pàgines. En la lectura que hi fem per comprendre aquesta ressenya, se'ns fa palès que el dia que tinguem un dubte o que hi esperem trobar alguna dada, l'obra ens resoldrà la incertesa i ens donarà la informació.

Com a membre de la Comissió Lexicogràfica d'una altra corporació, el Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya (COEIC), corroboro el que diu, a la presentació del llibre, el degà del Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona (CETIB), que edita aquest llibre d'estil. Diu Antoni Carrillo que gairebé tots els serveis de la seva corporació són d'informació que comuniquen. Doncs bé, això es pot aplicar evidentment a tots els col·legis professionals, i per això la guia que tenim a les mans, en un percentatge ben alt, podrà ser d'utilitat per a tots, encara que hagi estat pensada per a tècnics i per a un col·legi tècnic. És un servei que el CETIB fa no només als seus col·legiats, sinó a la societat en general.

Per tant, no és estrany que durant el Congrés d'Enginyers de Llengua Catalana, celebrat el desembre de 2000, es presentés aquest llibre com una eina útil per a totes les branques de l'enginyeria que hi eren representades, precisament pel fet d'ésser centrat en

la modalitat estàndard del llenguatge, la pròpia de les relacions laborals, exemplificada a partir de documents reals del col·legi editor.

En el mateix àmbit professional hi ha el precedent de *El català en els projectes d'enginyeria. Pautes i exemples*, editat pel COEIC, no com a llibre d'estil de les comunicacions internes i externes, sinó com a guia per als enginyers que han de redactar projectes en català, i que, com el que és objecte d'aquesta ressenya, conté additaments com ara un vocabulari de dubtes gramaticals, lèxics i estilístics. Ambdues publicacions han partit del buidatge de documents reals, com són els projectes o els que descriuen instal·lacions, edificis industrials, màquines, en el cas del COEIC, i també de cartes, circulars, certificats, programes d'activitats, targetes, etc., en el del CETIB. Hem de dir, però, que *Llengua i estil* s'ha plantejat amb un abast i uns continguts força més amplis.

Imatge de qualitat

És evident que la informació que es genera en un col·legi professional determina la imatge que tant els col·legiats com el públic en general es fan de la corporació. En aquest sentit, el del CETIB és un llibre d'estil que, a més de l'aportació que acabem de destacar, procura que els suports de comunicació i la producció documental del col·legi transmetin visualment, mitjançant certs aspectes de la presentació, una identitat corporativa.

No hi ha cap dubte que el fet d'establir un manual, uns procediments i uns formularis per a la comunicació ha de contribuir a la implantació d'una cultura de la qualitat, que avui ja es va estenent a totes les organitzacions i que no s'atura en aquesta funció comunicativa, sinó que s'encomana a tots els processos i a la gestió, i es transmet des de les organitzacions cap enfora.

El Consorci per a la Normalització Lingüística, orientat a la promoció de l'ús social del català, va signar un conveni amb el CETIB per dur a terme actuacions de dinamització lingüística, i el

llibre d'estil del CETIB n'ha estat un dels fruits. Cal esperar que altres associacions professionals en vagin prenent exemple i s'afegeixin a la iniciativa, com ja fa temps que han fet alguns mitjans de comunicació, administracions i universitats.

Contingut

Tal com hem dit al principi, aquest ens ha semblat un treball de síntesi i al mateix temps un treball d'ampli abast, molt complet. En les solucions que estableix o en les que proposa, sempre argumentant-les, opta per la senzillesa i defuig formes passades, o que avui ja no signifiquen res.

Aquest toc de modernitat és present a tota l'obra, tant en els aspectes formals i de presentació, que ja esmentàvem al principi, com en les decisions que pren i les solucions que proposa. I així, ja té present de bell antuvi tots els condicionants que ens posen els processadors de textos i els recursos tecnològics, i per això ens aconsella, per exemple, de no deixar espais entre els números de telèfon per evitar que els processadors els escampin en línies diferents.

Des del punt de vista pràctic, i al marge del que són estrictament criteris de redacció, de sintaxi, o de presentació tipogràfica, al capítol IV, per exemple, a més dels criteris de traducció dels noms de persona, d'entitats o de lloc, hi trobem unes llistes ben útils amb els noms de les comarques i de les seves capitals, tant de Catalunya com del País Valencià, de la Catalunya Nord, de les Balears i de la Franja de Ponent. També hi consten els noms dels municipis de tots aquests territoris amb el codi postal i la comarca corresponents, dades que no sempre sabem on localitzar ràpidament.

Al capítol d'abreviatures, sigles i acrònims, molt extens com tots, hi ha una llista de pesos i mesures força completa, els símbols dels elements químics i alguns símbols no alfabètics o ideogrames.

Al capítol dedicat a la puntuació es consideren tant els elements sintàctics (ordre de la fra-

se, ús dels punts i de les comes, etc.) com els elements convencionals (separació d'hores i minuts, dels diversos elements de les adreces, etc.). En tractar de les comes, distingeix els tipus existents i sobretot alerta sobre l'ús indiscriminat d'aquest signes, de la cursiva, dels guions i dels parèntesis.

En les orientacions gramaticals, s'adreça a persones que se suposa que tenen uns mínims coneixements gramaticals, i es concentra així en aspectes dubtosos o que no solen trobar-se en textos de caire general.

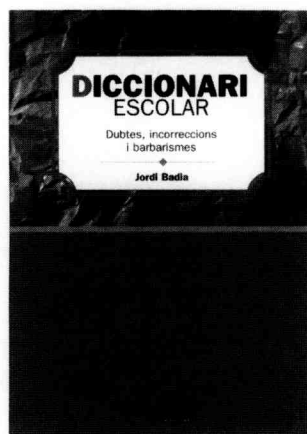
D'un primer buidatge que al COEIC va servir per detectar els dubtes i les errades gramaticals en els projectes i altres treballs

dels enginyers, i que ara ha servit per a aquest llibre d'estil, se'n deriva també el capítol dedicat a vocabulari de dubtes. Aquest darrer capítol ens fa concebre l'esperança que anirem fugint de l'abús de *a nivell de*, de l'ús d'*escomesa* per traduir *acometida*, de l'ús de *en base a*, del de *mitja* en d'estadística en lloc de *mitjana*, de l'invent d'*omplenar* en lloc d'*emplenar*, de l'inexistent *tamany* i, finalment, que evitem que la gent continuï pensant que CETIB i COEIC són les sigles dels col·legis d'*ingeniers*, quan realment fan referència a les corporacions dels *enginyers* tècnics i dels *enginyers* industrials, respectivament.

Pel que fa a suggeriments (no *suggerències*), ens recorda que per

a *banner*, el TERMCAT ja va proposar *cibertira*, i *bustiada* per a *buzoneo*, que no és el mateix que la *publitramesa*, en anglès *mailing*.

En definitiva, una iniciativa que prestigia al Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona, un encàrrec ben pensat, amb perspectiva de futur, dut a terme per Xavier Fargas amb expertesa i amb precisió.

En aquesta ressenya us comentem dos diccionaris, editats recentment, que poden ser útils com a eines de consulta per resoldre dubtes i evitar incorreccions i interferències en els textos que escrivim en català.

Aquestes obres, com totes les d'aquest tipus, no són un compendi gramatical complet ni recullen totes les qüestions conflictives; atès que no poden ser sistemàtiques, en el sentit que no és possible preveure tots els dubtes que poden tenir els parlants d'una llengua, els autors han de fer una tria de les qüestions que s'hi han d'incloure i també han de prendre, de vegades, una deci-

sió sobre la solució més recomanable. Com reconeix Bruguera en la introducció del seu diccionari «en el recull i el tractament dels possibles problemes de què s'ocupa una obra com aquesta és inevitable, potser més que en altres obres, de no poder-se desistir d'un cert subjectivisme».

Tots dos diccionaris recullen qüestions molt diverses que, d'acord amb el criteri dels autors, poden presentar dificultats, com ara mots o locucions que es poden confondre per la fonètica o la grafia, mots que sovint es flexionen o conjuguen malament, precisions semàntiques o estrangerismes. Com a trets dife-

renciadors, podem observar que el de Jordi Badia (DBad) recull una gran quantitat de barbarismes, vulgarismes, variants dialectals i grafies no admeses al *Diccionari de la llengua catalana*, de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC), ni al *Gran diccionari de la llengua catalana*, d'Enciclopèdia Catalana (GDLC), i que el de Jordi Bruguera (DBr) inclou uns apèndixs gramaticals (p. 213-279) amb informació diversa, de manera que aplega sintèticament informació que ocuparia molt més espai en el cos del diccionari: accentuació, concordança, expressions temporals, gentilicis, majúscules, puntuació, conjugació verbal, etc.

Pel que fa a l'estructura, en el DBad tots els articles contenen la definició i exemples d'ús i, en el cas de paraules relacionades, no fa remissions sinó que cada entrada conté informació (per exemple, hi ha dues entrades *mesa/taula* i *taula/mesa* i a totes dues explica el significat d'aquests dos mots). En el DBr les formes incorrectes sovint porten a continuació simplement la forma considerada correcta o més genuïna, un nombre considerable d'articles contenen més informació que la simple definició i, en el cas de paraules relacionades, utilitza

Llengua i Ús

Dos nous diccionaris de dubtes

J. Badia. *Diccionari escolar*. Dubtes, incorreccions i barbarismes. Barcelona: Castellnou, 2000. 421 p. ISBN 84-8287-281-8

J. Bruguera. *Diccionari de dubtes i dificultats del català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000. 280 p. ISBN 84-412-0586-8

Autora

Montserrat Veiga
Servei d'Assessorament Lingüístic